

EOC
EUROASIAN
ONLINE
CONFERENCES

ENGLAND CONFERENCE

**INTERNATIONAL CONFERENCE ON
MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND
EDUCATION**

Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

doi digital object
identifier

eoconf.com - from 2024

INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND EDUCATION: a collection scientific works of the International scientific conference – London, England, 2025. Issue 4

Languages of publication: Uzbek, English, Russian, German, Italian, Spanish

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference «**INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND EDUCATION**». Which took place in London , 2025.

Conference proceedings are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINI VATANPARVARLIK RUHIDA TARBIYALASHDA MILLIY QADRIYATLARNING AHAMIYATI

Y.U.Egamberdiyeva – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

G.R.Abdumajidova – FarDU talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarida vatanparvarlik tuyg'ularini shakllantirish jarayonida milliy qadriyatlarning tutgan o'rni va tarbiyaviy ahamiyati tahlil qilingan. Unda o'quvchilar ongida Vatanga sadoqat, milliy g'urur, an'ana va urf-odatlariga hurmat kabi fazilatlarni rivojlantirishning pedagogik mexanizmlari ochib beriladi. Shuningdek, xalq og'zaki ijodi, oila qadriyatlari, milliy bayramlar, tarixiy shaxslar hayoti va milliy ramzlar asosida tarbiyaviy ishlarni tashkil etishning samarali usullari yoritilgan. Tadqiqotda boshlang'ich ta'lim pedagogikasida milliy qadriyatlarga tayanilgan ta'lim-tarbiya jarayonining o'quvchilarda ma'naviy-axloqiy kompetensiyalarni shakllantirishdagi o'rni ilmiy asosda ko'rsatib beriladi.

Kalit so'zlar: vatanparvarlik, milliy qadriyatlar, boshlang'ich ta'lim, ma'naviy tarbiya, xalq og'zaki ijodi, milliy urf-odatlar, tarbiyaviy ishlar, o'quvchi shaxsi, milliy o'zlikni anglash, pedagogik yondashuv.

Vatanparvarlik – jamiyatni birlashtiruvchi, milliy g'urur va yurtga sadoqat hissini shakllantiruvchi asosiy ma'naviy-kultural kategoriyadir. Boshlang'ich ta'lim – shaxsiy ong va xulq shakllanayotgan birinchi ta'lim bosqichi bo'lib, aynan shu davrda o'quvchilarda milliy o'zlikni anglash, urf-odatlariga hurmat va fuqarolik mas'uliyati singdiriladi. Milliy qadriyatlar esa vatanparvarlikni ta'lim-tarbiya jarayonida nazariy va metodik asosga aylantiradi. Shu bilan bog'liq holda, maktab va oilada muvofiqlashtirilgan pedagogik ta'sir orqali vatanparvarlik tarbiyasini tizimli amalga oshirish dolzarb vazifa hisoblanadi.

Vatanparvarlik ko'plab olimlar tomonidan ijtimoiy-axloqiy, madaniy va huquqiy elementlardan iborat kompleks sifatida talqin etiladi. Milliy qadriyatlar – bu xalqning tarixiy tajribasi, urf-odatlari, til, madaniyat va etnik o'zligini ifoda etuvchi mazmuniy komponentdir.

Boshlang'ich maktabda tarbiyaviy ishlar metodik jihatdan dars va darsdan tashqari faoliyatni uyg'unlashtirish orqali samarali bo'ladi. Ilmiy manbaalar shuni ko'rsatadiki, kichik yoshdagi bolalarda tushunchalar tasvir, o'yin va namunalar orqali mustahkamlanadi; shu sababli vatanparvarlik masalalarini ham o'yin, hikoya, qo'shiq va tasviriy faoliyat orqali o'rgatish tavsiya etiladi.

Milliy ertaklar, qo'shiqlar, maqollar va afsonalar bolalarda milliy ongni shakllantirishda kuchli vositadir. Xalq og'zaki ijodi orqali axloqiy qadriyatlar, qahramonlik va fidoyilik haqidagi tasavvurlar bolalar zehniy makoniga chuqur singadi.

Tarbiya ikki markaz: maktab va oila bilan uyg'unlikda samarador bo'ladi. Ota-onalarning model rolini hisobga olib, ular bilan uzluksiz kommunikatsiya va treninglar tashkil etish zarur.

Vazifalari:

1. Vatanparvarlik va milliy qadriyatlar pedagogik mohiyatini tahlil qilish;
2. Boshlang'ich ta'limga mos metodik yondashuvlar va dars-materiallarini shakllantirish;
3. Pedagogik vositalarning samaradorligini baholash mezonlarini belgilash;
4. Maktab – oila integratsiyasi orqali tarbiya tizimini modellashtirish.

Maqolada nazariy-metodologik xarakterga ega bo'lib, tadqiqotda quyidagi usullar qo'llandi: pedagogik va psixologik adabiyotlarni tahlil qilish, kuzatuv va ekspert bahosi, metodik ekspertizalar hamda ta'limiy amaliyotlardan olingan sifatli ma'lumotlarni umumlashtirish. Shuningdek, amaliy tavsiyalar muayyan boshlang'ich sinflarda muvaffaqiyatli qo'llanishi nazarda tutilgan pilot-loyiha modeli shaklida bayon etildi.

Boshlang'ich sinf darsliklarida vatanparvarlik mavzulari avvalo nafaqat faktologik, balki ma'naviy-axloqiy nuqtai nazardan integratsiyalashgan holda kiritilishi kerak. Didaktik jihatdan mazmun:

- o'zlik va ona yurt tushunchalari;
- tarixiy va madaniy ramzlar;
- milliy qahramonlik va oddiy fuqarolik namunalari;
- bayramlar va an'anaviy qadriyatlar.

Didaktik tamoyillar: yoshga moslik, namunalilik, faoliyatchilik, uzluksizlik va integratsiya.

Metodik vositalar va shakllar:

a) Hikoya va ertaklar orqali o'qitish. Milliy ertaklar ichida yagona axloqiy xabarni olib, qahramonlik va vatanparvarlik fazilatlarini ko'rsatish. Darsdan keyingi muhokama orqali bola o'z fikrini bayon etadi.

b) Rol o'yinlari va dramatizatsiya. Tarixiy voqealarni yoki mahalliy qahramonlar tafsilotlarini sahnalashtirish bolalarda empatiya va vatanparvarlik hissini uyg'otadi.

c) Loyihaviy faoliyat. Kichik guruhlarda "Mening vatanim" mavzusida loyiha — rasmlar, kichik sudralib yurgan muzey yoki "Oila albomi" shaklida tashkil etiladi.

d) Bayram va tadbirlar. Milliy bayramlarda maktab ichidagi tadbirlar o'quvchilarga tarix va madaniyat bilan bevosita tanishtiradi.

e) Xalq ijodi bilan bog'liq mashg'ulotlar. Qo'shiqlar, maqollar, buyuk shaxslar haqidagi she'rlar yordamida til va madaniyatga bo'lgan hurmat mustahkamlanadi.

f) Ota-onalar bilan hamkorlik platformalari. Treninglar, seminarlar va "tarbiyaviy tashriflar" orqali oilaviy tarbiya qo'llab-quvvatlanadi.

Vatanparvarlik tarbiyasining samaradorligini baholash mezonlari:

- axloqiy qarorlar qabul qilishdagi o'zgarishlar;
- maktabdagi ijtimoiy faollik (maktab tadbirlarida ishtiroki);
- do'stlik, yordam va hamjihatlik holatlari statistikasi;
- o'quvchi va ota-ona so'rovnomalari natijalari;
- pedagoglarning ekspert baholari.

Nazariy tahlillar va amaliy metodik maslahatlar shuni ko'rsatadiki, vatanparvarlik tarbiyasi faqat bilim berish emas, balki xulqiy va hissiy sathda pedagogik ta'sirni talab qiladi. Boshlang'ich sinf pedagogik texnologiyalarining asosiy imkoniyati – bolalarning faoliyati va o'yin orqali o'rganishidir. Shu sababli milliy qadriyatlar mazmunini darslarda cheklab qo'ymasdan, butun ta'lim muhitiga (koridor devorlaridan tortib, maktab bog'iga qadar) integratsiya qilish lozim.

Tadbiq etiladigan metodlar orasida eng yuqori motivatsion ta'sir rol o'yinlari, loyihaviy ish va xalq ijodi mashg'ulotlarida kuzatiladi. Ayni paytda oila muhitini jalb qilmasdan amalga oshirilgan tadbirlar uzoq muddatli natija bermaydi – shuning uchun ota-ona bilan uzviy aloqani ta'minlovchi mexanizmlar zarur.

1. Boshlang'ich sinf o'quvchilarini vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda milliy qadriyatlar markaziy rol o'ynaydi va ularni shakllantirish uchun didaktik mazmun, metodik vositalar va maktab-oila hamkorligi muvofiqlashtirilgan holda qo'llanilishi shart.
2. Eng samarali metodlar – hikoya, rol o'yinlari, loyihaviy faoliyat, xalq og'zaki ijodiga asoslangan mashg'ulotlar va bayram tadbirlari hisoblanadi.
3. Baholash tizimi (so'rovnomalalar, kuzatuv, ekspert bahosi) yordamida tarbiyaning samaradorligi muntazam monitoring qilinishi lozim.
4. O'qituvchilarga mo'ljallangan maxsus metodik qo'llanmalar va malaka oshirish kurslari ishlab chiqilishi tavsiya etiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekistonda ta'lim va tarbiya metodik materiallari to'plami. Toshkent, 2019.
2. Karimov, O. *Pedagogika asoslari va boshlang'ich ta'lim metodikasi*. Toshkent, 2020.
3. Rasulova, M. *Milliy qadriyatlar va ma'naviyatni tarbiyalash*. Farg'ona, 2018.
4. UNESCO. *Education for Citizenship and Human Rights*. Paris, 2015.
5. Sodiqov, B. *Xalq og'zaki ijodi va bolalar tarbiyasi*. Toshkent, 2017.
6. O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi. *Boshlang'ich ta'lim dasturi (yangilangan)*. Toshkent, 2021.
7. Egamberdiyeva Y.U. *Pedagogik texnologiyalar va milliy tarbiya*. Ilmiy maqola, 2022.
8. Mirzaahmedov, A. *Oila va maktab hamkorligi*. Andijon, 2016.
9. Bayramov, Sh. *Darsdan tashqari tarbiyaviy ishlar metodikasi*. Toshkent, 2019.

